

Interview cu d. dr. Al. Vaida-Voevod

„Cine scrie contra Regelui, să meargă la pușcărie“

Arad, 13 Iulie.

Nu știu dacă un interview politic solicitat spontan unui bărbat de stat român purcede totdeauna sub ferici- te asupciii. Sunt însă circumstanțe atenuante gazetarului profesionist care incidental surprinde pe omul politic în cea mai tandră intimitate, în postu- ra cea mai bizară, dela sălașul ca- priciilor originale până în inima vâr- tejului luptelor năpraznice clocotitoa- re ca lava din craterul vulcanului.

Dar omul politic de rasă acceptă pe gazetar la orice situație, căci presa e plămânu lui de respirație puterni- că difuzată maselor.

Pe d. dr. Vaida-Voevod l-am găsit Vineri seară străbătând artera prin- cipală a orașului Oradea, stând de vorbă cu d. Popp Emil, fost prefect în fața hotelului „Park“.

Pără cea mai mică ezitare dau ata- cul:

— Excelență, redactorul Orăzii al ziarului „Ardealul“, Vă solicită un in- terview!

Bănuitor, d. Vaida-Voevod mă exa- minează o clipă, răspunzându-mi: ei bine-bine, gazetar-gazetar, dar legiti- mează-te, să te știm și noi!... Mă exe- cut prompt.

După o scurtă inspecție în carnel- tul de legitimație, d. dr. Vaida se lă- murește:

— A, da: Redactor la „Ardealul“ pentru Oradea și Bihor.

Acuma stăm de vorbă, domnule...

Atitudinea d-lui Vaida fermă la in- ceput, m-a concentrat brusc întrin- du-mă pe poziție.

— Așteptăm o confirmare autorizată a d-ului, excelență, despre demisia d-lui Viorel Tilea.

— Ce e asta domnule? izbucnește revoltat d. dr. Vaida. Toată lumea mă întreabă! Dta n'ai cetit în gazete dez- mințirile lui, date din Viena, și s'a spus deatâte ori că nu-i adevărat.

— Și ceva despre ultimele întrevederi: — „Au inventat iarăș, — de unde au scos? — că eu aș fi vorbit cu Ar- getoianu, că am căutat să-l captez pe Junian, că Tilea a demisionat... Sunt niște canalii cei cari colportează can- zanuri în căldurile verii, alimentând gazetele cu felurite minciuni...“

Și despre cazul Mirfo:

— „Cea mai mare infamie, protes- tează d. dr. Vaida indignat, care s'a comis vreodată în vreun barou avoca- lial, și chiar în baroul din București. În nici un barou din lume nu există așa ceva.“

Legile din 1859, apoi prin tratatele din 1918 dela Paris, s'a hotărât natu- alizarea tuturor din România. Politi- ca însoaștră meschină care caută să istrugă totul, ca și pe Mirfo. Ce vreți, Mirfo a fost deputat, magistrat, mi- nistru, este avocat“.

Despre cele două „fronturi“, solicită d. Vaida:

— Nu credeți că d. Mareșal Avere- nu s'a angajat într-o acțiune a cărei ari de izbândă sunt întrevăzuți în- un viitor îndepărtat?

— Scrie dta, părerea aceasta a ale la gazetă mă apasă d. dr. Vai- dă, pe umăr. Convorbirile au conti- nua în hool-ul hotelului „Park“.

— Cum vedeți situația guvernului?

— Vai de el, săracul, vai de capul și al!

— Dar cenzura, starea de asediu, statură asta?

— Ce dictatură dle? Parcă noi

n'am făcut când am fost la guvern, cenzură și stare de asediu?

Cei inteligenți pot scrie, pot ține în- truniri. Eu nu țin întruniri? Dar să fie toate potrivite.

— Unele foi din Ardeal apar cu pa- sagiile în cari se ocupă de Rege, cen- zurate.

— „CINE SCRIE CONTRA REGE- LUI, SĂ Meargă LA PUȘCARIE“, tună vijelios d. dr. Vaida, strângân-

In tren cu d. Vaida, până la Arad

Sâmbătă, dimineața la ora 7, d. Vaida cu păr. Man și dr. Pop își fac apariția pe peronul gâ- rii, urcând în trenul de Arad. Mi-a fost dat în aceste câteva ceasuri de călătorie cu dr. Al. Vaida să aflu revelații extraor- dinar de senzationale, prin francheța și accentul ferm cu care au fost rostite de d. Vaida, și, vai, mai ales de păr. Man, deputat și fost vicepreședintele Camerii.

D. Man vorbește

Gura părintelui Man, după o noapte liniștită, a rostit afirmații uluitoare de grave.

Despre alegerea metropolitană dela Blaj, iată textual declarațiile sale:

— „Nu-i sunt prieten, nu sunt abso- lut agreeat de episcopul Hossu. Dar voi spune cu mâna pe inimă adevă- rul. În 1918, Vaticanul își dăduse agra- mentul pentru episcopul Frențiu, însă consiliul dirigent l-a vroit mitro- polit pe Suciu, înscăunându-l la Blaj. Acuma sunt 3 candidați P. S. S. Ni- culescu, P. S. S. Hossu și P. S. S. Frențiu. În ziua alegerilor, Zaki Boilă se afla în Blaj făcând propagandă contra P. S. S. Hossu.“

Le-a spus alegătorilor toți preoți, că guvernul cade.

A și mers cu câțiva la poșta ca să audă dela telefon vestea căderii guvernului. Dela Bucu- rești vorbea dela Hotelul „Bu- levard“, Ionel Popp, nepotul d-lui Maniu, spunând: a căzut guvernul! Și în inima preoților s'a strecurat îndoiala. P. S. S. Hossu s'a ales al doilea. D. Ma- niu și familia Boilă sunt contra P. S. S. Sale Hossu și prin trei căi au încercat distrugerea și scoaterea lui complect de pe lista candidaților.

La Blaj au spus că P. S. S. Hossu este: liberal, și camarilist. La Palat spuneau Regelui că este: manist și re- vizionist. Au făcut un memoriu care se zice că și d. Maniu și d. I. Popp l-au semnat, dar eu nu cred: căci d. Maniu le-a inspirat numai — și a- nume:

Vaticanul să știe că P. S. S. Hossu nu-i destul de catolic, că se află în bune raporturi cu Episcopul Ivan, că simpatizează ortodoxii. Acesta e un tablou.

Al doilea tablou: d. Maniu strigă contra Regelui și totuș menține rapor- turile cu Palatul prin 3 garnituri de oameni: prin Virgil Madgearu—Wie- der—Franasovici—Auschnit. Prin Cos- take Lupu, fratele lui dr. N. Lupu, ca- re joacă în fiecare săptămână odată bridge și Ionel Bianu, șeful Siguranței palatului,

du-mi mână puternic și urcând în ca- mera sa.

Puțină vreme apoi d. dr. Al. Vaida scoboară însoțit de d-ului: deputat Man și dr. Emil Popp, fost prefect de O- dorhei. Am mers împreună până la „Pisica“ așa cum accentuează glumind d. Vaida.

După orele 11 seara, d. Vaida și în- soțitorii s'au înapoiat la hotel.

frate cu Cornel Bianu, acela din a- propierea imediată a d-lui Maniu, ca- re umblă cu Răchitan prin străuăta- te. La București, adică la Palat sunt mari cariști, iar când vin acasă agită prin prețime poporul contra Regelui.

— Nu veți desminti acestea odată publicate în „Ardealul“?

— Nu domnule, scrie exact așa.

— D. Maniu cu familia Boilă sunt una și aceeași. Aci vine, aci locuiește, aci se sfătuește, când sosește d. Maniu în Cluj.

— D. Maniu e contra Episcopului Hossu.

Deși nu-i sunt prieten, repet, după părerea mea personală P. S. S. Hossu este cel mai indicat pentru scaunul, pntu postul de conducător al bisericii unite: tânăr, energetic, un adevărat car- dinal al Romei, un mare orator, o mare autoritate.

D. Maniu e contra Sa, cu toată familia Boilă, d. Maniu vrea să fie metropolit neincoronat al Blajului, ca să dicteze, ca până acuma, preoților, să fie la ordinele sale, asmutând tur- ma păstorească în contra Regelui!

Da! Așa este, domnule, încheie cu strânsicie părintele Man, deputat și fostul vicepreședinte al Camerii.

D. dr. Emil Popp, ne-a desvoltat o interesantă incursiune geografo-poli- tică, vorbindu-ne despre tema Habs- burgilor.

Și d. Vaida vorbește...

Trecând de Sântana, pătrund discret în cupeul d-sale, unde era și d. Mi- hail Șerban, fostul ministru. Despre Habsburgii dsa spune: o dinamită în inima Europei o nouă chestie la Ge- neva. Habsburgii le trebuie Austria- cilor?

Vreau să aud ceva precis, excelență, despre fuziunea Goga-Cuza, in- sist eu încă de-aseară.

— Nu pot să-ți spun încă nimic. Măine au ei la Iași fuziunea. Nu am încă toate elementele situației, ca să-ți precizez ceva.

— Cazul N. Ionescu, excelență.

— S'a încercat cea mai abominabilă tentativă de asasinat moral și politic, țărându-se un profesor universitar prin închisori, zdrobindu-i „Cuvân- tul“, doborându-l la pământ.

— Te întreb, replică cu o contra întrebare d. dr. Vaida: de ce d. Kal- man Blumenfeld scrie ce vrea în „A- devărul“, — foile jidovești din Ardeal lucrează nestingherite, până când Nae Ionescu... Acestea sunt paradoxe, ana- cronisme.

— Vor fi aspre sancțiuni, cândva se plătesc toate aceste luxuri.

— Vor fi, desigur, neîntârziat. Dar „circulara“ accia, vezi, scriu gazetele și Gabriel Marinescu le lasă, și nu le-suprimă!

Acestea spuse trenul intra în gara Arad, despărțindu-mă de d. dr. Vai- da.

Paul Mircea

Vizita prințului Paul în România

SINAIA. — După primirea prințului Paul în gara Sinaia, membrii guvernului s'au întrunit într'un consiliu de mi- niștrii.

D. Titulescu a făcut o expu- nere asupra situației interna- ționale, care justifică, mai mult ca oricând, și în totul, politica dusă până acum de România, Mica Înțelegere și Înțelegerea Balcanică.

D. Tătărescu a mulțumit d- lui Titulescu pentru acțiunea desfășurată și consiliul de mi- niștri, în unanimitate, a apro- bat această activitate a minist- rului de externe.

După dejunul dela Castelul Foișor, la care a luat parte prințul Paul, Suveranul, Voe- vodul Mihai, membrii guver- nului, membrii Casei Regale și suita prințului Regent, la orele 3.30, cu un tren special aproape toți membrii guvernului au plecat spre București.

Imediat după dejun, d. Tă- tărescu a fost primit în au- diență de prințul Paul.

După această audiență, d. Tătărescu i-a făcut o vizită d-lui Titulescu la vila Tabaco- vici, apoi s'au dus amândoi la gară, unde într'un vagon mi- nisterial, au avut o consfătuire cu d. Incuțef.

După consfătuire, d. Titule- scu s'a dus la castelul Peleş, unde a asistat la întrevvederea dintre Regele Carol cu Prințul Paul.

Sâmbătă, la ora 11 a. m. dl. N. Titulescu a fost primit în audiență de Prințul Paul. La această audiență a asistat și M. S. Regele Carol.

Cercetăsești

Comandamentul cohorței A- rad, face cunoscut cercetașilor și comandantilor cari sunt ac- tualmente în Arad, de a lua parte la adunarea pe cohortă, ce se va ține Luni 15 Iulie, ora 7 seara pe terenul din fața li- ceului „Moise Nicoară“.

Comandamentul cere prezen- ță punctuală din partea tutu- ror membrilor cohorței.

Nu se convoacă Liga Națiunilor

PARIS. — Din cercurile au- torizate se anunță, că cererea Abisiniei pentru convocarea grabnică a consiliului Ligii Națiunilor n'a primit aproba- rea marilor puteri. În cercuri- le diplomatice se afirmă, că aplanarea conflictului italo- abisinian are mai multe șanse, dacă negocierile diplomatice ca și până acum, vor fi continuate pe calea diplomatică.

Instalarea noului Epis- cop ortodox al româ- nilor din America

În ziua de 4 Iulie a fost în bi- serica Sf. Gheorghe din Debrost (Michigan) din Statele Unite, ceremonia solemnă a încoronă- rii P. S. S. Episcopului ortodox Policarp Morușca.

Tot pe marginea contractului „Bitumen”

Câteva clauze strecurate în contract, din cari se vede că acest contract e păgubitor pentru primărie

— Dela redacția noastră din Oradea —

ORADEA. — Singurul și pentru prima oară „Ardealul” a semnat în coloanele sale în numărul trecut, afacerile încercate prin trecerea contractului „Bitumen” în transacțiile primăriei Oradea, dăunând municipiului cu milioane.

Avocatul Farago-„Bitumen” primă balerină în această operație „financiară”, a avut grijă, cu tovarăși săi, să ticluiască cât mai bine clauzele contractului stipulat cu multe porți de ieșire și de intrare. Pentru a dovedi afirmațiunile noastre rezultate exclusiv din studierea amănunțită, a chestionii, reproducem un paragraf din contractul „Bitumen”, care precizează: *firma antreprenoare însă are drept exclusiv pe durata contractului pentru aceste lucrări de restabilire pentru prețurile unitare:*

395 lei pro m. p. pavaj de astalf comprimat.

260 lei pro m. p. pavaj de asfalt turnat tare.

175 lei pro m. p. beton, 20 cm. grosime”.

Iar într'un alt aliniat din contractul „Bitumen”, găsim: *Municipiul va avea însă dreptul de a da aceste lucrări în antrepriză prin licitație separată, în cazul când costul lucrărilor de reconstruire depășește 50.000 lei”. Intrebăm: dar atunci, de ce în lucrările publicate pentru 25 VI. a. c. s'a făcut mențiunea la lucrările de pavaj proiectate în Str. I. C. Brătianu, că lucrările de asfalt, conform contractului încheiat le va executa firma „Bitumen”?! Lucrările care trece peste suma de 859.000 lei!? Și atunci, de ce Primăria nu s'a folosit de acest drept, ori i-a fost teamă că nu găsește un antreprenor pentru sumele mai sus indicate?*

Ba mai mult: primăria i-a cedat lui „Bitumen” dreptul de control asupra lucrărilor de beton publicate în 25 cor.!!

Din toate aceste precizări, reiese clar ca lumina zilei, că acest contract a fost dictat de firma „Bitumen”, cum i-a plăcut ei, primăriei Oradea.

Accestea și justifică, în parte, demersurile persistente ale inginerului Savu, dela serviciul tehnic al primăriei, pe lângă antreprenorul Iovan Paul, ca să-și retragă oferta din concursul licitației, că va primi noi lucrări, în valoare de 3 milioane.

„Dacă ne bagă pumnul în gură ăia de șus!”

Cine domnule Farago și conștrații Savu-Eichner?

Cine?

Căutați poate să vă ascundeți afacerile sub pulpana d-lui primar Tiberiu Moșoiu?

Dar d-sa nu a semnat contractul și nu se poate solidariza cu... Farago-Savu-Eichner-Szabó et. comp.

„Pumnul în gură”, nu dl. Tiberiu Moșoiu vi l-a băgat.

Amintind tangențial numele eroilor aceștia, cari fac figură excelentă în jurul contractului „Bitumen”, săgăduim cetitorilor noștri că ne vom ocupa în numărul viitor al „Adealului”, mai deaproape despre maladorii înrolați în combinațiile acestea: Farago, Ing. Picco, Savu, Eichner cu Szabó et. comp.

Cine-i Zelinczky în cauză?

Din rândurile opiniei publice ne-a parvenit această întrebare textuală: *„Suntem curioși să știm cine-i Zelinczky în cauză, cine-i autorul afacerii „Bitumen”, care din umbră trage sforile afacerilor și voește să-l capteze pe d. primar Moșoiu?”*

Care este motivul real că Primăria a tranzacționat pe 5 ani cu „Bitumen” stipulând categoric — ca o datorie naturală, de altfel — „dreptul de prelungire pe încă 5 ani”, — intrând în aceasta întreținerea și pavajul străzilor, despre care toată lumea spune că nu există asfalt mai deterinabil după câteva ploii?

Vor pretexta cărcotașii bitumeni, că nu ei au executat lucrările din trecut, ci „Magyar asfalt”, — și chiar așa fiind, primăria numai pe „Magyar asfalt” l-a găsit înaintea oricărui român? Dar, abstragând, „Bitumen” se scuză că „Magyar asfalt” rămâne vinovatul și când colo cine credeți că-l travestit în Bitumen!?”

Cum motivează primăria necesitatea arzătoare de a încheia cu firma „Bitumen” contract pe 10 (cetiți: zece ani), ca nu cumva să-l piardă prea repede? Nu se găsește în întreaga Românie altul? Cum? Farago e indispensabil primăriei?

Intrucât a avut interes primăria Oradea să se cunune pe 10 ani cu Bitumen? Oare acestea să fie rezultatele concrete ale luptelor pentru românizarea și deparazitarea de străini în toate ramurile de activitate?

Contractul „Bitumen” încheiat, recte tranzacționat între primărie și numita firmă, — este o afacere comisă în dauna primăriei, fără aprobarea d-lui Tiberiu Moșoiu.

Noul Inspector general financiar

ORADEA. Opinia publică a Orăzii a salutat cu vie satisfacție plecarea dlui Murășan din fruntea finanțelor jud. Bihor. În locul său ministerul de finanțe a numit pe d. George Crăngu, inspector general financiar peste adălia financiară Oradea și județul Bihor. Suș conducerea sa finanțele au marcat o reală îmbunătățire, restanțele sunt achitate la timp, idem sala-

riile funcționarilor săi, iar încasăriile decurg în tempo activ, recăpătând țorăși Ad-ția Oradea vechea reputație, ca prima pe țară cu încasări și plăți la zi. Activitatea laudabilă a dlui inspector general financiar, George Crăngu, precum și conduita ponderativă de o corectitudine nediscuțată, a făcut bună impresie la Oradea.

VIATA SPORTIVA

AMEFA—Juventus 2:0 (1:0)

ARAD, 14. — Ultima partidă divizionară disputată anul acesta în Arad, între Juventus și AMEFA s'a terminat cu victoria localnicilor.

Matchul acesta dintre ultimii clasati ai campionatului era prevăzut ca o luptă strănsă și frumoasă, adversarii fiind de forțe egale. Dar datorită arbitrajului infect al d-lui Kiss Coloman matchul a degenerat. Un arbitraj rar pomenit la matchuri divizionare. Incepând chiar din primele minute arbitrul revenind de mai multe ori asupra deciziilor date a făcut ca publicul, să-l huiduiască iar matchul să ia o altă înfățișare decât era de așteptat.

Cu un astfel de arbitraj mathcul — scăpat din mână — a fost presărat cu multe duribăți.

Echipele au aliniat formațiile următoare:

AMEFA: Bugariu — Csajka, Kovács — Szurgyi, Szabó, Szaniszló II — Cucula, Magold, Blaskovts, Szida, Gerold.

Juventus: Crețeanu — Dragomirescu, Neacșu — Brandabura, Braun, Petrescu — Dobo, Maior, Zăinescu, Palmer, Lupu.

Juventus are lovitura de începere. AMEFA este în front și de mai multe ori pune în pericol poarta adversarului.

În min. 4, o învâlmășeală la poarta Juventusului se soldează printr'o o lo-

vitură puternică a lui Gerold, apărîndu-l frumos de Crețeanu.

În minutul următor Magold din proprie inițiativă încearcă pe Crețeanu. Cu toate intervențiile lui Neacșu Crețeanu, mingea se oprește în fața poartei (1:0).

Juventus reacționează. În min. 6 Zăinescu se găsește singur în fața poartei și trage în brațele lui Bugariu.

În min. 21 un accident în fața poartei lui Juventus are ca urmare răniții lui Crețeanu care e nevoit să părăsească terenul. După 10 minute vine. Jocul se consumă fără alte momente importante până la sfârșitul meciului.

La reluare în min. 6 o centrare a lui Cucula este ratată de Szida.

În min. 7 Crețeanu lovește cu mingea pe Szida, pentru care fapt el este eliminat. Se bate 11 m. pe care Szaniszló îl ratează. Petrescu trimite în poartă.

Atacul juventist, format numai din 4, funcționează slab.

Cucula și Palmer mai trag de câteva ori peste poartă.

În min. 36 Szaniszló II trage mingea în bară.

În min. 38 dintr'o centrare a lui Cucula, Blaskovits marchează în poartă. Până la sfârșit jocul continuă în las tempo.

S'au remarcat: Bugariu, Blaskovits și Cucula, iar dela Juventus: Brandabura, Braun și Dragomirescu.

Divizia Națională A

Gloria—Crișana 2:2 (2:1)

ORADEA, 14. — În ultima partidă divizionară în care era privită ca favorit Gloria, nu s'a putut termina decât cu un draw. Au marcat Igna, Mercea și Lakatos (2).

Gloria și-a încheiat matchurile de campionat și la toamnă sperăm că va continua cu succesele din ultimul timp.

Venus—„U” 5:0 (2:0)

BUCUREȘTI, 14. — Jucând cu mai multe însuflețire Venus a învins la scor. Au marcat: Peta (2), Sepi, Vogel și Motoroiu.

România—Unirea Tricolor 4:4 (2:1)

CLUJ, 14. — După o luptă aprigă matchul s'a terminat nedecis. Au marcat: Felecan II și Ferariu (3) pentru România și Niculescu, Schileru, Ionescu, Munteanu (în propria-i poartă) pentru Unirea-Tricolor.

1. Ripensia	22	14	4	4	66:33	32
2. CAO	22	14	1	7	50:28	29
3. Venus	20	12	1	7	51:34	25
4. „U”	21	12	1	8	36:32	25
5. Chinezul	22	9	5	8	58:57	23
6. Crișana	21	8	6	7	43:45	22
7. România	20	8	5	7	35:36	21
8. Gloria	22	7	7	8	45:57	21
9. Unir.-Tric.	22	6	7	9	49:54	19
10. CFR	21	8	1	12	39:51	17
11. Juventus	21	5	4	12	27:43	14
12. AMEFA	22	2	4	16	24:53	8

Crău-Iovan—CAA 4:0

BUCUREȘTI, 14. — Matchul de baraj dintre CAA și Craiu-Iovan disputat pe teren neutru a fost câștigat de craioveni cari au pășit în Divizia Națională B. Au marcat: Dobrescu, Dunăreanu (2).

AMEFA—Jiul

AMEFA și Jiul se vor întâlni într'un match de baraj în 28 August în Petroșani iar în 5 August la Arad.

Alte rezultate din țară

Timișoara: Hakoah (Viena)—Știința 5:2 (3:2).

FRATIA—Freidorf 1:1 (0:1).

PGMT—Venus 7:1 (6:1).

Petroșani: Jiul—Dacia-Unirea Tricolor 2:3.

Lugo: Vulturii—Corvin (Devin) 4:0.

Arad: Sparta—Șoimii 7:2 (3:2).

Hakoah—Tricolor 8:2 (4:0).

Se întocmește tabloul cu catedrele liberabile

La ministerul instrucției se lucrează la alcătuirea tabloului catedrelor vacante în învățământul secundar. Ele vor fi publicate în „Monitorul Oficial” după definitivarea rezultatelor concursurilor de admitere în catedrele liberabile.

Alegerea dela Baroul Arad

Duminecă, la ora 11 a. m., a avut loc alegerea noului decan al baroului de Arad și a consiliului de disciplină.

A reușit lista pur românească. Decan: d. dr. Silviu Moldovan, cu 108 voturi.

Membrii: d. dr. Aurel Grosu cu 108 voturi; d. dr. Corneliu Lupu cu 107 voturi; d. dr. Emil Miclescu cu 107 voturi; d. dr. Sever Ispravnicu cu 107 voturi și d. Nic. Păușești, cu 107 voturi.